

§ 218

Yttrande över utkast till lagrådsremiss Ett fönster av möjligheter - stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende

Ärendenr 2022/1121-1.3.1.5

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att anta socialförvaltningens yttrande och avge nedanstående som Luleå kommuns svar till Socialdepartementet.

Reservation

Jonas Brännberg (RS) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Luleå kommun har beretts tillfälle att yttra sig över utkast till lagrådsremiss, ett fönster av möjligheter för barn och vuxna i skyddat boende.

Socialdepartementet föreslår stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende. Förslaget ska bland annat ge barn i skyddat boende bättre stöd, inklusive tillgång till hälso- och sjukvård och skola.

Förslaget innebär förbättrat skydd och stöd för personer som behöver skyddat boende till följd av hot, våld eller andra övergrepp och stärka barnrättsperspektivet för barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende. Skyddat boende införs som ny placeringsform i 6 kap socialtjänstlagen (SoL). Barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska bedömas och beviljas insatsen individuellt, får eget placeringsbeslut och insatsen följs upp. Socialnämnden ska ansvara för att tillgodose barnets behov av stöd- och hjälpinsatser. Beslutande kommun är fortsatt ansvarig vid placering i skyddat boende i annan kommun och vistelsen i skyddat boende leder inte till ändrad bosättning.

När det finns samtycke från båda vårdnadshavarna ska placeringen av barnet göras med stöd av socialtjänstlagen. Saknas samtycke från den vårdnadshavare som barnet inte placeras tillsammans med, ska socialnämnden, efter ansökan hos förvaltningsrätten, kunna placera barnet i ett skyddat boende med stöd av en ny lag. En sådan placering ska även kunna göras omedelbart av socialnämnden och underställas förvaltningsrätten.

I utkastet lämnas även förslag som rör bestämmanderätten över barnet under den tid barnet är placerat. Det införs undantag från bestämmelser om gemensam bestämmanderätt i Föräldrabalken (FB) vid placering eller omedelbar placering enligt "nya lagen" i skyddat boende. Vårdnadshavare som barnet är placerad med får ensam bestämma om öppna insatser enligt 4 kap 1 § SoL och byte av skola eller förskola.

I utkastet ges förslag om kommunernas skyldighet att tillhanda hålla skyddat boende. Förslag lämnas vidare om att det ska krävas tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg för att få driva verksamhet i form av skyddat boende. Kommuner och regioner som driver sådan verksamhet ska anmäla detta till myndigheten.

I utkastet föreslås också bestämmelser för att tydliggöra elevers rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende.

Luleå kommuns yttrande

Socialförvaltningen ser positivt på förslagen att socialnämnden ska få ny befogenhet att omedelbart kunna placera ett barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren, om det är sannolikt att barnet behöver vård tillsammans med vårdnadshavaren och placeringen inte kan avvaktas med hänsyn till risken för barnets säkerhet och hälsa.

Många placeringar sker akut p g a att den skyddsökande vårdnadshavaren och medföljande barnet behöver skyddas från den våldsutövande vårdnadshavaren. Det kan då bli svårt att få till ett samtycke från båda vårdnadshavarna. Det finns en risk att den skyddsbehövande väljer att inte ta emot hjälp om förutsättningarna är att den andra vårdnadshavaren måste samtycka till placeringen av barnet.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till att skyddat boende regleras i lagstiftningen och att det införs som ny placeringsform, samt att barnrättsperspektivet stärks för barn som behöver skydd och stöd till följd av hot, våld eller andra övergrepp tillsammans med den skyddsökande vårdnadshavaren. Förslaget förbättrar villkoren för barn i skyddat boende och de får tillgång till skola och hälso- och sjukvård. Det är positivt att medföljande barn får eget placeringsbeslut och att socialnämnden ansvarar för att tillgodose barnets behov av stöd- och hjälpinsatser, samt att beslutande kommun är fortsatt ansvarig vid placering i skyddat boende i annan kommun respektive att vistelsen i skyddat boende inte leder till ändrad bosättning.

Socialförvaltningen är positiv till innehållet i förslaget då det bidrar till stärkt barnrättsperspektiv, samt likvärdiga livsvillkor för hälsa, skolgång och utveckling.

Eftersom samtycke inte längre krävs väntas fler skyddsbehövande våga söka hjälp, vilket kan medföra fler insatser i skyddat boende.

Lagförslaget som presenterats medför en rad tillkommande moment i handlägningsförfarandet och domstolsprocesser när samtycke saknas. I dag finns det t ex inte skyldighet att upprätta separat vårdplan och genomförandeplan samt uppföljning av dessa specifikt för barnet när barnet inte har egen insats i skyddat boende.

Socialförvaltningen ser positivt på att medel tillförs för genomförande av lagen när den beslutats.

Socialnämndens arbetsutskott har 2022-11-10 § 87 föreslagit socialnämnden besluta att anta socialförvaltningens yttrande och avge ovanstående som Luleå kommuns svar till Socialdepartementet.

Sammanträdet

Socialförvaltningen föredrar ärendet.

Jonas Brännberg (RS) föreslår att ändra Luleå kommuns yttrande till följande: *Luleå kommun ser positivt på att man vill stärka barns rättigheter. Dock ser vi att förslaget att barnen ska ha en egen placering som del av skyddat boende riskerar leda till att färre kvinnor söker skydd på grund av rädsla för att deras barn placeras.*

Vi anser även att det är negativt att de ideella skyddade boendena och kvinnojourserna jämföras med privata vinstdrivande företag som driver skyddade boenden vad gäller tillståndsplikt. Resultatet riskerar att bli att kvinnojourserna institutionaliseras och marknadsanpassas.

Vi ser en risk med att tillståndsplikten fokuserar på saker som är lätt mätbart: skal-skydd, personal osv. Kvinnojourernas utgångspunkt är lika viktigt. På kvinnojourerna är tilltron till hennes egen förmåga att ta sig ur hans våld central och att barn får information och är delaktiga i varför de är på ett skyddat boende. Jourerna arbetar med att skuldavlasta och erbjuda ett nytt sammanhang där de kan återta sitt liv och hon kan bygga upp sig själv igen som kvinna och som mamma.

Slutligen anser vi att förslaget bör omarbetas i enlighet med dessa synpunkter och vad som förts fram från kvinnojourserna.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Jonas Brännbergs ändringsförslag under proposition och finner att socialnämnden avslår förslaget.

Ordföranden ställer vidare arbetsutskottets förslag under proposition och finner att socialnämnden bifaller förslaget.

Dialog:

Dialog har förts med enhetschef och verksamhetschef, Myndighetsutövning socialtjänst. Dialog har även förts med barn- och utbildningsförvaltningen som instämmer med socialförvaltningens yttrande.

Bedömning utvecklingsområde: Ökad jämlikhet

Remissvaret stärkt rättsperspektiv i skyddat boende motverkar inte utvecklingsområdet.

Bedömning utvecklingsområde: Mer jämställd fördelning av makt och resurser

Remissvaret stärkt rättsperspektiv i skyddat boende motverkar inte utvecklingsområdet.

Bedömning utvecklingsområde: Minskad klimatpåverkan

Remissvaret stärkt rättsperspektiv i skyddat boende motverkar inte utvecklingsområdet.

Bedömning utvecklingsområde: Starkare ekonomi för tillväxt

Remissvaret stärkt rättsperspektiv i skyddat boende motverkar inte utvecklingsområdet.

Beslutsunderlag

- Utkast till lagrådsremiss, SOC Hid: 2022.3245
- Socialförvaltningens förslag till beslut gällande yttrande över utkast till lagrådsremiss Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende, SOC Hid: 2022.3390
- Socialnämndens arbetsutskotts beslut 2022-11-10 § 87, SOC Hid: 2022.3463

Beslutet skickas till

Socialdepartementet